STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
L. A. GEELHOEDA
přednesené dne 10. března 2005 [1]

I – Úvod

1. Předmětem této věci jsou dvě předběžné otázky, jimiž se Korkein oikeus (Nejvyšší soud) (Finsko) táže Soudního dvora na výklad směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/37/ES ze dne 22. června 1998 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se strojních zařízení [2] a článků 28 ES a 30 ES. Především hledá odpověď na otázku, zda právo Společenství brání uplatnění vnitrostátního ustanovení, podle kterého je dovozce strojního zařízení vyrobeného v jiném členském státě povinen pod hrozbou vzniku občanskoprávní a trestněprávní odpovědnosti ověřit bezpečnost tohoto strojního zařízení, přestože je opatřeno označením CE.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 207, s. 1; Zvl. vyd. 13/20, s. 349.

II – Skutkový stav a předběžné otázky

2. R. Pöyry, zaměstnanec společnosti Peltitarvike Oy, utrpěl dne 17. listopadu 1998 vážný úraz v místě svého pracoviště v okamžiku, kdy pracoval na ohraňovacím lisu.

3. Z usnesení vyplývá, že uvedeného dne se mistr R. Pöyryho rozhodl vyměnit destičky ohraňovacího lisu s jeho pomocí. Za tímto účelem mistr použil zařízení nouzového zastavení, aby byl vypnut proud. Během tohoto kroku se R. Pöyry omylem dotkl nohou pedálu strojního zařízení. Přestože zařízení nouzového zastavení vypnulo proud, dotek pedálu způsobil náhlý tlakový pohyb, což R. Pöyrymu způsobilo vážné poranění na rukou.

4. Tento ohraňovací lis typu Amada Promecam ITS 2, výrobní číslo ITS 2 80 25 B 5 0412, vyrobený ve Francii francouzskou společností Amada Europe a dovezený do Finska finskou společností Ama Prom, jejímž generálním ředitelem je

S. Yonemoto, byl prodán a předán společnosti Peltitarvike Oy v dubnu roku 1995. Při dovozu bylo strojní zařízení opatřeno označením CE a v certifikátu předloženém výrobcem („certificate of conformity CE relative to working equipments") bylo uvedeno:

„The undersigned manufacturer Amada Europe [adresa] certifies that the new below designated equipment hydraulic press brake 80.25 type ITS 2 No Series B 50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 394, EN 418, EN 457, EN 60204

The AIF/S, Organisation authorized by the act from the Labour Department on the 11/08/1992, has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS 2-type under the number 384-090A-0004-11-94 (No IAF/S), on the 08/11/94."

5. V řízení před Helsingin käräjäoikeus (soudem prvního stupně v Helsinkách) (Finsko) prokurátorka v obžalobě uvedla, že strojní zařízení je nebezpečné a není v souladu s právní úpravou, jelikož mohlo fungovat v úplném režimu tlakem na pedál, a že zařízení pro nouzové zastavení nefungovalo správně. Dle jejího názoru byl návod k použití velmi stručný a vadný na to, aby bylo umožněno bezrizikové používání, a ovládací panel se lišil od schématu zobrazeného v návodu k použití, který nebyl plně vypracovaný ve finském jazyce.

6. Helsingin käräjäoikeus považoval za prokázané jisté skutečnosti týkající se charakteristiky strojního zařízení, které lze shrnout následovně:

— pokud byl vypínač ovládaný klíčem v pozici 2, strojní zařízení mohlo fungovat v úplném režimu pomocí pedálu;

— tlak na zařízení pro nouzové zastavení strojního zařízení způsobil pouze vypnutí proudu uvádějícího jej do pohybu, nicméně strojové zařízení zůstalo pod napětím a hydraulická pumpa byla nadále v provozu;

— tlačítka zařízení pro nouzové zastavení se pod tlakem posunula nejméně o jeden milimetr. Aby bylo dosaženo blokovací pozice, bylo ještě třeba zatlačit páku o několik milimetrů. Zařízení nouzového zastavení bylo tuhé;

— návod k použití strojního zařízení nebyl plně vypracovaný ve finském jazyce, ovládací panel neodpovídal panelu schematicky zobrazenému v návodu k použití, který byl velmi stručný a vadný na to, aby mohlo být strojové zařízení používáno zcela bezpečně;

— strojní zařízení obvykle fungovalo prostřednictvím otevřeného nechráněného zařízení uváděného do pohybu pomocí pedálu, a to při vysoké pracovní rychlosti, a to i když nebylo vybaveno jinými ochrannými zařízeními za účelem zabránění poškození rukou kromě bimanuálního ovladače, který nebyl podle pracovních metod přijatých v podniku Peltitarvike Oy obecně používán;

— zařízení nouzového zastavení bylo používáno pro zastavení strojního zařízení při výměně pracovních destiček, jež byla prováděna prakticky každý den, přičemž nebylo pro tento účel určeno. K zajištění bezpečnosti bylo třeba vypnout proud nebo zvolit nízkou pracovní rychlost pomocí vypínače na klíč umístěného na ovládacím panelu.

7. Podle Helsingin käräjäoikeus měl dovozce povinnost dbát na to, aby dodaná a používaná strojní zařízení byla navržena a vyrobena v souladu s platnými předpisy, a nestačí, aby bylo strojní zařízení opatřeno označením CE a aby výrobce poskytl písemně záruku, že strojní zařízení je v souladu s normami. Tyto okolnosti totiž dovozce nezprošťují povinnosti dodržovat pravidla bezpečnosti v práci upravená článkem 40 työturvallisuuslaki (finského zákona o bezpečnosti v práci), který dovozci nebo prodejci strojního zařízení ukládá pod hrozbou vzniku trestněprávní a občanskoprávní odpovědnosti povinnost zabezpečit, aby strojní zařízení při svém běžném používání nepředstavovalo nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví a aby bylo navrženo a vyrobeno v souladu s pravidly a požadavky stanovenými zákonem.

8. Helsingin käräjäoikeus proto S. Yonemota odsoudil jednak k třicetidennímu trestu v podobě pokuty za porušení bezpečnosti v práci a za nedbalostní ublížení na zdraví, jednak mu uložil povinnost nahradit škodu ve prospěch R. Pöyryho.

9. Helsingin hovioikeus (odvolací soud v Helsinkách) (Finsko) potvrdil rozsudek Helsingin käräjäoikeus, přičemž zpřísnil sankci na padesátidenní trest v podobě pokuty a výši náhrady škody mírně snížil.

10. S. Yonemoto ve svém dovolání ke Korkein oikeus proti rozsudku Helsingin hovioikeus zpochybňuje, že je dovozce povinen sám zabezpečit, aby strojní zařízení bylo navrženo a vyrobeno podle stanovených norem, pokud je toto zařízení opatřeno označením CE a prohlášením o shodě a pokud je přiložen návod k jeho použití a údržbě. Označení CE od výrobce a osvědčení o shodě spočívaly v projednávané věci v certifikátu vydaném oprávněným subjektem, podle kterého byl přístroj v souladu se směrnicemi a normami platnými pro tento druh strojních zařízení.

11. S. Yonemoto ve svém dovolání dále uvádí, že finské správní a soudní orgány nemohou na dovozci vyžadovat, aniž by porušily článek 28 ES, aby přezkoušel ve Finsku strojní zařízení, jež je schválené v jiném členském státě a je opatřeno označením CE. Domnívá se, že jeho povinností je pouze zabezpečit, aby výrobce dal osvědčit strojní zařízení podle norem Společenství k tomu oprávněným subjektem, aby je dodal opatřené označením CE včetně návodu k použití a instrukcí pro údržbu a aby vydal prohlášení o shodě.

12. Za těchto okolností se Korkein oikeus rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Jaké jsou s ohledem především na směrnici 98/37 [...] a články 28 ES a 30 [...] ES meze stanovené právem Společenství pro povinnosti týkající se charakteristických rysů spojených s bezpečností, které může vnitrostátní právní řád uložit dovozci strojního zařízení opatřeného označením CE (nebo jinému subjektu distribučního řetězce)

– před prodejem strojního zařízení, a

– po tomto prodeji?

2) Konkrétněji, vysvětlení je požadováno ohledně následujících bodů:

a) V jakém rozsahu a za jakých podmínek umožňuje právo Společenství v oblasti bezpečnosti uložit dovozci

strojního zařízení opatřeného označením CE (nebo jinému subjektu distribučního řetězce) povinnosti jednání nebo kontroly?

b) Má druh nečinnosti v oblasti bezpečnosti v projednávaném případě dopad na posouzení povinností uložených dovozci (nebo jinému subjektu distribučního řetězce) s ohledem na právo Společenství a jakým způsobem?

c) Jsou ustanovení článku 40 työturvallisuuslaki (zákona o bezpečnosti v práci) [...] v rozporu, a případně v čem, s právem Společenství, s přihlédnutím k trestněprávním a občanskoprávním důsledkům nedodržení těchto povinností?"

III – Právní rámec

A – *Právní úprava Společenství*

13. Směrnice 98/37 stanoví základní požadavky na ochranu zdraví a na bezpečnost, které musí strojní zařízení splňovat. Směrnice 98/37 nahradila a kodifikovala směrnici 89/382/EHS [3].

14. Článek 2 směrnice 98/37 stanoví:

„1. Členské státy přijmou všechna nezbytná opatření, aby strojní zařízení nebo bezpečnostní součásti, na něž se vztahuje tato směrnice, mohly být uváděny na trh a do provozu pouze tehdy, neohrozí-li zdraví a bezpečnost osob, případně domácích zvířat nebo majetku, jsou-li náležitě instalována a udržována a jsou-li používána k určeným účelům.

2. Tato směrnice se netýká oprávnění členských států, v souladu se Smlouvou, ukládat takové požadavky, jež mohou pokládat za nezbytné, aby osoby, zvláště pak dělníci, byly chráněny při používání těchto strojních zařízení nebo bezpečnostních součástí, za

3 — Směrnice Rady 89/392/EHS ze dne 14. června 1989 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se strojních zařízení, ve znění směrnice Rady 91/368/EHS ze dne 20. června 1991 (Úř. věst. L 198, s. 16), směrnice Rady 93/44/EHS ze dne 14. června 1993 (Úř. věst. L 175, s. 12) a směrnice Rady 93/68/EHS ze dne 22. července 1993 (Úř. věst. L 220, s. 1; Zvl. vyd. 13/12, s. 173).

předpokladu, že to neznamená změnu strojního zařízení a bezpečnostní součásti způsobem neuvedeným v této směrnici.

[...]"

15. Článek 3 této směrnice stanoví, že strojní zařízení a bezpečnostní součásti, na které se vztahuje tato směrnice, musí splňovat základní požadavky týkající se ochrany zdraví a bezpečnosti uvedené v příloze I.

16. Článek 4 směrnice 98/37 upřesňuje, že:

„1. Členské státy nesmějí na svém území zakazovat, omezovat nebo bránit uvádění na trh a do provozu těch strojních zařízení nebo bezpečnostních součástí, které splňují ustanovení této směrnice.

[...]"

17. Článek 5 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy pokládají za vyhovující všem ustanovením této směrnice včetně postupů pro posuzování shody podle kapitoly II:

— strojní zařízení opatřená označením CE a ES prohlášením o shodě podle přílohy II části A,

— bezpečnostní součásti opatřené ES prohlášením o shodě podle přílohy II části C.

Pokud nejsou k dispozici harmonizované normy, členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zúčastněné strany byly informovány o existujících vnitrostátních normách a technických specifikacích, které pokládají za důležité nebo užitečné pro správnou realizaci základních požadavků na ochranu zdraví a na bezpečnost, uvedených v příloze I.

2. Pokud se vnitrostátní norma přejímající harmonizovanou normu zveřejněnou v *Úředním věstníku Evropských společenství* vztahuje na jeden nebo na několik základních požadavků na bezpečnost, platí předpoklad, že strojní zařízení nebo bezpečnostní součásti vyrobené v souladu s touto normou splňují příslušné základní požadavky.

Členské státy zveřejní odkazy na vnitrostátní normy použité pro přejímání harmonizovaných norem.

[...]"

18. Článek 7 směrnice 98/37 stanoví:

„1. Shledá-li členský stát, že:

— strojní zařízení opatřené označením CE

nebo

— bezpečnostní součásti opatřené ES prohlášením o shodě,

užívané v souladu s jejich určeným účelem mohou ohrozit bezpečnost osob, případně domácích zvířat nebo majetku, přijme veškerá vhodná opatření pro stažení těchto strojních zařízení nebo bezpečnostních součástí z trhu nebo pro zákaz jejich uvádění na trh nebo do provozu či omezení jejich volného pohybu.

Členský stát neprodleně uvědomí Komisi o takovém opatření a uvede důvody svého rozhodnutí [...]

2. Komise co nejdříve zahájí konzultace se zúčastněnými stranami. Jestliže Komise po těchto konzultacích zjistí, že opatření je oprávněné, neprodleně o tom uvědomí členský stát, který opatření přijal, a ostatní členské státy. Jestliže Komise po těchto konzultacích zjistí, že opatření je neoprávněné, neprodleně o tom uvědomí členský stát, který opatření přijal, a výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce usazeného

ve Společenství. Pokud rozhodnutí podle odstavce 1 vyplývá z nedostatku v normách a trvá-li členský stát nadále na svém původním rozhodnutí, Komise neprodleně uvědomí výbor za účelem zahájení postupu podle čl. 6 odst. 1.

3. Jestliže je:

— strojní zařízení, které nesplňuje požadavky, opatřeno označením CE;

— bezpečnostní součást, která nesplňuje požadavky, opatřena ES prohlášením o shodě,

přijme příslušný členský stát vhodná opatření proti tomu, kdo výrobek tímto označením opatřil nebo kdo vydal toto prohlášení, a uvědomí Komisi a ostatní členské státy.

[...]"

19. Článek 8 směrnice 98/37 stanoví, že výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství zpravidla provádějí posouzení shody strojního zařízení vyrobeného ve Společenství. Pro tento účel musejí vypracovat ES prohlášení o shodě a opatřit strojní zařízení označením CE a dále vypracovat dokumentaci podle přílohy V. V případě určitých druhů strojních zařízení s vyšší mírou rizik, která jsou vyjmenována v příloze IV téže směrnice a k nimž náleží i ohraňovací lisy, se stanoví přísnější postup posuzování shody za účasti oznámeného subjektu v souladu s přílohou VII této směrnice.

20. Bod 1.7.3 přílohy I směrnice 98/37 stanoví, že každé strojní zařízení musí být označeno čitelně a nesmazatelně a musí obsahovat minimálně tyto údaje: jméno a adresu výrobce, označení CE, označení série nebo typu, výrobní číslo, pokud existuje, a rok výroby. Dle své povahy musí strojní zařízení obsahovat rovněž všechny informace podstatné pro jeho bezpečné používání (například rychlost otáčení, atd.).

21. Z bodu 1.7.4 přílohy I směrnice 98/37 vyplývá, že:

— každé strojní zařízení musí být opatřeno návodem k používání, který obsahuje alespoň stanovené údaje;

— návod k používání musí být vypracován výrobcem nebo jeho zplnomocněným zástupcem usazeným ve Společenství v jednom z jazyků Společenství a při uvádění do provozu musí být každé strojní zařízení opatřeno návodem k používání v původním jazyku a překladem návodu v jazyku nebo jazycích země, kde se má strojní zařízení používat; tento překlad musí vypracovat buď výrobce, nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství, nebo osoba uvádějící strojní zařízení do dané jazykové oblasti;

— návod k používání musí obsahovat nákresy a schémata nezbytná pro uvedení do provozu, pro údržbu, inspekci, kontrolu správného fungování, případně i pro opravu strojního zařízení, a veškeré užitečné pokyny, zejména s ohledem na bezpečnost;

— jakákoli dokumentace popisující strojní zařízení nesmí být v rozporu s návodem k používání, pokud jde o hlediska bezpečnosti.

22. Příloha II A směrnice 98/37 týkající se ES prohlášení o shodě strojního zařízení upřesňuje, že toto prohlášení musí obsahovat určité údaje, včetně jména a adresy výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce usazeného ve Společenství, popisu strojního zařízení, všech příslušných ustanovení, jimž strojní zařízení vyhovuje, a případně jména a adresy oznámeného subjektu a čísla certifikátu ES nebo oznámeného subjektu, kterému byla zaslána dokumentace podle článku 8 této směrnice.

23. Příloha II A uvedené směrnice dále stanoví, že toto ES prohlášení o shodě musí být vypracováno ve stejném jazyce jako návod k používání a musí být napsáno buď na stroji nebo tiskacími písmeny rukou a musí být opatřeno překladem do jednoho z úředních jazyků země, v níž má být strojní zařízení používáno. Tento překlad musí být vyhotoven za stejných podmínek, jaké platí pro překlad návodu k používání.

24. Příloha V směrnice 98/37 vymezuje obsah dokumentace uvedené v článku 8 této směrnice, kterou musí výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce vypracovat a uchovávat tak, aby byla dostupná v jeho prostorách pro účely případné kontroly. Bod 4 písm. a) této přílohy však upřesňuje, že dokumentace uvedená v bodě 3 nemusí být trvale k dispozici na místě, ale musí být možné ji „zpřístupnit v čase úměrném jejímu významu". Bod 4 písm. c) uvedené přílohy stanoví, že dokumentace musí být vyhotovena v jednom z úředních jazyků Společenství, s výjimkou návodů k používání strojního zařízení.

B – *Vnitrostátní právní rámec*

25. Pokud se jedná o vnitrostátní právní rámec, z jeho popisu provedeného předkládajícím soudem vyplývá, že finský zákon o bezpečnosti v práci mimo jiné obsahuje ustanovení, jimiž se provádí směrnice 89/391/EHS [4].

26. Uvedený zákon obsahuje také ustanovení, která ukládají povinnosti jiným osobám než zaměstnavateli. Jedná se o čl. 40 odst. 1 a odst. 2, který ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutečností původního sporu stanovil následující:

„Výrobce, dovozce nebo prodejce strojního zařízení, nástroje nebo jiného technického vybavení, nebo jakákoli jiná osoba, která takový předmět převádí za účelem jeho uvedení na trh nebo použití, má povinnost ohledně této věci dbát na to, aby:

1) tento předmět, při jeho použití pro určený účel, nepředstavoval během svého uvedení na trh nebo dodání za účelem použití v této zemi nebezpečí úrazu nebo ohrožení zdraví;

2) byl navržen, vyroben a případně ověřen v souladu se specifickými na něho se vztahujícími ustanoveními a předpisy; a

3) byl vybaven bezpečnostními prostředky nezbytnými pro jeho obvyklé použití, jakož i označeními a dalšími znaky osvědčujícími jeho soulad s normami.

Předmět musí být dodán s vhodnými pokyny pro jeho instalaci, používání a údržbu. Tyto pokyny musí případně zahrnovat údaje o čištění předmětu a jeho obvyklých opravách a seřízení a o postupech, které je třeba dodržet v případě běžných poruch. Řešení bezpečnostních opatření musí zohledňovat tyto úkoly."

27. Porušení těchto ustanovení má trestněprávní a občanskoprávní následky.

4 — Směrnice Rady ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci (Úř. věst. L 183, s. 1; Zvl. vyd. 05/01, s. 349).

IV – Posouzení

A – *Úvodní poznámky*

28. Směrnice 98/37 se řadí do kategorie směrnic „s novým přístupem" k harmonizaci právních předpisů. Tato směrnice stanoví základní požadavky na bezpečnost a na ochranu zdraví v oblasti návrhu a konstrukce strojních zařízení a bezpečnostních součástí, jakož i podrobnosti týkající se souladu strojních zařízení v oblasti posuzování, prohlášení a označování.

29. Cílem směrnice 98/37 v souladu s jejím sedmým bodem odůvodnění je zajištění volného pohybu strojních zařízení na trhu bez snížení existující právní úrovně ochrany v členských státech. Tato směrnice upravuje v oblasti návrhu a konstrukce strojních zařízení ustanovení nezbytná pro bezpečnější pracovní prostředí, která jsou doplněna zvláštními ustanoveními týkajícími se prevence určitých rizik, kterým mohou být pracovníci při práci vystaveni, ale i ustanoveními založenými na organizaci péče o bezpečnost pracovníků v pracovním prostředí. Z osmého bodu odůvodnění vyplývá, že účelem směrnice 98/37 je odstranění překážek pohybu uvnitř Společenství vyplývajících z rozdílů vnitrostátních právních předpisů týkajících se obchodu.

30. Oba tyto cíle jsou dále upřesněny v článcích 3 a 4 směrnice 98/37. Podle článku 3 musí strojní zařízení a bezpečnostní součásti, na které se vztahuje tato směrnice, splňovat základní požadavky týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví uvedené v příloze I. Článek 4 uvedené směrnice stanoví, že členské státy nesmějí na svém území zakazovat, omezovat nebo bránit uvádění na trh a do provozu těch strojních zařízení nebo bezpečnostních součástí, které splňují ustanovení směrnice 98/37.

31. Soulad s ustanoveními této směrnice musí být před uvedením strojního zařízení na trh potvrzen ES prohlášením o shodě a připojením označení CE na strojní zařízení. Postupy pro posuzování shody, které se různí podle druhu strojního zařízení, jsou upraveny v článku 8 uvedené směrnice.

32. Posuzování shody v zásadě provádí sám výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce usazený ve Společenství. Jedná-li se o strojní

zařízení dovezená ze třetích zemí, povinnost vyhotovit prohlášení o shodě a opatřit označení přísluší v souladu s čl. 8 odst. 7 směrnice 98/37 tomu, kdo uvádí strojní zařízení na trh ve Společenství. V takovém případě tedy může přezkoumání shody příslušet dovozci strojního zařízení do Společenství. Ze zřejmých důvodů se tato povinnost nevztahuje na toho, kdo dováží do členského státu strojní zařízení z jiného členského státu, i když je v souladu s vnitrostátními předpisy označován za „dovozce".

33. V souladu s čl. 8 odst. 2 písm. a) směrnice 98/37 je výrobce povinen provést bez účasti třetí osoby posouzení shody strojního zařízení vyrobeného ve Společenství. Výrobce je povinen vypracovat dokumentaci podle přílohy V uvedené směrnice a dbát na to, aby prostředky, které použil ke splnění základních požadavků, byly zaznamenány v dokumentaci a aby tato mohla být na vyžádání poskytnuta vnitrostátním orgánům.

34. Pro některá strojní zařízení s vyšší mírou rizik, která jsou taxativně vyjmenována v příloze IV směrnice 98/37, je však stanoven přísnější postup pro posuzování shody. Podle čl. 8 odst. 2 písm. b) téže směrnice tedy musí oznámený subjekt provést ES přezkoušení typu na základě vzorku strojního zařízení v souladu s přílohou VI uvedené směrnice [5].

35. Pro případ, že byla strojní zařízení uvedená v příloze IV vyrobena v souladu s harmonizovanými normami týkajícími se veškerých základních požadavků na bezpečnost ve smyslu čl. 5 odst. 2 směrnice 98/37, její čl. 8 odst. 2 písm. c) stanoví fakultativně méně přísné postupy.

36. V případě zakládajícím původní řízení se jedná o strojní zařízení, které spadá do přílohy IV A bodu 9 směrnice 98/37, a na které se tedy vztahuje postup pro posuzování shody za účasti oznámeného subjektu. V době, kdy byl na trh uveden model ohraňovacího lisu, o nějž se jedná v původním řízení, ještě neexistovaly harmonizované normy upravující technické specifikace pro tento druh strojních zařízení [6]. Toto strojní zařízení tedy povinně podléhalo ES přezkoušení typu. Z předkládacího usnesení vyplývá, že francouzský oznámený subjekt toto strojní zařízení přezkoumal a osvědčil.

5 — Oznámený subjekt musí být jmenován členskými státy. Tento orgán musí splňovat minimální kritéria pro oznamování subjektů upravená v příloze VII směrnice 98/37.

6 — Harmonizovaná norma týkající se hydraulických ohraňovacích lisů (EN 12622) byla přijata teprve v září roku 2001.

37. Z článků 7 a 10 směrnice 98/37 vyplývá, že v případě zjištění rizika pro bezpečnost u strojního zařízení opatřeného označením CE vznikají členským státům a výrobci nebo jeho zplnomocněnému zástupci ve Společenství určité povinnosti za účelem snížení či odstranění tohoto rizika.

38. Směrnice 98/37 přináší v porovnání s „klasickými" směrnicemi v oblasti harmonizace technických norem tři výhody. Je pružnější, protože umožňuje přijetí těch nejlepších řešení na ochranu bezpečnosti, která jsou založena na nových technologiích, aniž by k tomu byl nezbytný předchozí zásah zákonodárce. Uvedená směrnice předpokládá jednorázově uskutečnění volného pohybu strojních zařízení opatřených označením CE, zatímco členské státy již nemohou zakázat, omezit nebo bránit jejich uvádění na trh a do provozu na svém území. A konečně, je-li tato směrnice správně uplatňována, pak zajišťuje vysokou úroveň ochrany zdraví.

39. Z výše uvedeného vyplývá, že směrnice 98/37 obsahuje úplnou harmonizaci základních požadavků na ochranu zdraví a na bezpečnost týkajících se strojních zařízení. Stejně je tomu v případě postupu pro posuzování shody. Proto musejí být vnitrostátní pravidla o základních požadavcích na bezpečnost nebo ochranu zdraví týkajících se strojních zařízení, včetně pravidel ukládajících povinnosti v souvislosti s posuzováním shody, slučitelná s uvedenou směrnicí [7].

40. Předpokladem pro řádné fungování systému upraveného směrnicí 98/37 je obecná povinnost řádné péče, a to nejen v případě výrobců strojních zařízení, jejichž konkrétní povinnosti byly upřesněny zmíněnou směrnicí a jejími přílohami, ale také v případě hospodářských subjektů činných dále v distribučním řetězci, jako jsou dovozci, distributoři a koncoví uživatelé strojních zařízení. Ti se musejí ujistit, zda subjekty působící v dřívějších fázích distribučního řetězce řádně splnily povinnosti, které jim tato směrnice ukládá. Pokud by tuto povinnost řádné péče nesplnily, následky nečinnosti nebo pochybení v dřívějších fázích distribučního řetězce by se mohly projevit i v konečném stadiu používání strojních zařízení se všemi riziky, která z toho plynou pro ochranu zdraví a pro bezpečnost zaměstnanců. V tomto ohledu může vnitrostátní právní řád ukládat na státním území jisté konkrétní povinnosti dovozcům strojních zařízení opatřených označením CE, jakož i ostatním subjektům v rámci distribuce.

7 — Rozsudek ze dne 8. května 2003, ATRAL, C-14/02, Recueil, s. I-4431, bod 44.

41. V projednávané věci se předkládající soudce zejména táže, jaký je rozsah povinností dovozce nebo distributora a do jaké míry je mohou vnitrostátní právní předpisy činit odpovědnými za nečinnost v oblasti bezpečnosti.

42. Ve věci v původním řízení je nesporné, že opatřeními upravenými v článku 10 směrnice 98/37 hodlal francouzský výrobce splnit své povinnosti v oblasti označení a shody. Je rovněž nesporné, že bez ohledu na označení CE a na ES prohlášení o shodě nebylo strojní zařízení v souladu s ustanoveními uvedené směrnice. Za těchto podmínek měla Finská republika po zjištění hrozby pro bezpečnost osob přijmout v souladu s článkem 7 téže směrnice veškerá vhodná opatření pro stažení předmětných strojních zařízení z trhu.

B – *Povinnosti, které mohou vnitrostátní předpisy uložit dovozcům a distributorům*

43. Připustím-li, že v zásadě mohou určité povinnosti pro dovozce nebo distributory vyplývat ze směrnice 98/37, a dále, že tyto povinnosti mohou být ve vnitrostátních právních předpisech vymezeny a posíleny občanskoprávními a trestněprávními sankcemi, rozsah uvedených povinností musí být vyvozen jednak ze znění a z uspořádání této směrnice a jednak z činností, které dovozce a distributor běžně provádějí v rámci distribučního řetězce.

44. V tomto ohledu je zjevné, že směrnice 98/37 činí v prvé řadě výrobce odpovědným za to, že strojní zařízení, která vyrábí, splňují základní požadavky v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví a že je dodržen postup přezkoumání shody s těmito požadavky.

45. Uložit dovozci nebo distributorovi strojního zařízení, jehož výrobce učinil prohlášení o shodě s požadavky zmíněné směrnice, povinnost přezkoumat soulad uvedeného produktu s těmito základními požadavky by tedy bylo v rozporu se směrnicí 98/37. Pro splnění takové povinnosti by jim ostatně chyběly technické a specifické znalosti, jimiž disponuje výrobce jakožto konstruktér. Pokud by vnitrostátní právní předpisy dovozcům a distributorům takovou povinnost uložily, znamenalo by to vážnou překážku

volnému pohybu strojních zařízení na společném trhu, jejíž odstranění je přitom cílem směrnice 98/37.

46. Komise v této souvislosti správně poukázala na rozsudek ve věci Wurmser a Norlaine[8], kde Soudní dvůr rozhodl, že povinnost dovozce přezkoumat soulad dovezeného výrobku s platnými předpisy pod hrozbou vzniku vlastní odpovědnosti může být slučitelná s články 28 ES a 30 ES pouze tehdy, může-li dovozce tuto povinnost splnit předložením certifikátu vydaného orgány členského státu, v němž byl daný výrobek vyroben, nebo jiného osvědčení s obdobným stupněm záruky.

47. Tato judikatura Soudního dvora pochází z doby, kdy na úrovni Společenství neexistovala obecná pravidla použitelná na dotyčné výrobky. V projednávané věci již taková pravidla Společenství v platnosti jsou, a proto by bylo v rozporu s logikou práva Společenství v oblasti volného pohybu zboží, kdyby se pro dovozce (nebo distributora) předpokládaly rozsáhlejší povinnosti, než jaké Soudní dvůr považoval za slučitelné se Smlouvou za situace, kdy ještě společné normy neexistovaly.

48. Z toho vyplývá, nestanoví-li ovšem sama směrnice 98/37 jinak, že povinnosti uložené vnitrostátními právními předpisy nemohou překračovat meze stanovené Soudním dvorem v rozsudku Wurmser a Norlaine[9]. Každé vnitrostátní ustanovení obsahující povinnost dovozce nebo distributora, aby sám přezkoumal soulad strojního zařízení s požadavky na bezpečnost, je tedy třeba považovat za odporující právu Společenství.

49. V rámci těchto mezí mohou vnitrostátní právní předpisy ukládat dovozci a distributorovi určité povinnosti, pokud však nebudou neslučitelné s úlohou, jakou tyto hospodářské subjekty běžně plní v rámci distribučního řetězce.

50. Podle článku 2 směrnice 98/37 přísluší členským státům povinnost dohledu nad trhem. Za tímto účelem mohou uložit hospodářským subjektům povinnosti spolupráce, jako je pomoc při získání informací od výrobce nebo jeho zplnomocněného zástupce při kontrole souladu strojního zařízení s ustanoveními uvedené směrnice. Tyto povinnosti spolupráce mohou zahrno-

8 — Rozsudek ze dne 11. května 1989, Wurmser a Norlaine, C-25/88, Recueil, s. 1105, body 18 a 19.

9 — Uvedený výše v poznámce pod čarou 8.

vat také informování příslušných orgánů o veškerých bezpečnostních závadách na strojních zařízeních dodávaných hospodářskými subjekty, byly-li o takové závadě uvědoměny.

51. V rámci své podnikatelské činnosti mají dovozci a distributoři krom toho podle vnitrostátních ustanovení občanského nebo obchodního práva obecnou povinnost prokázat přiměřenou péči, rovněž pokud se jedná o právní požadavky, které se zvlášť vztahují na výrobky, s nimiž obchodují. Pokud se konkrétně jedná o strojní zařízení, která spadají do rozsahu působnosti směrnice 98/37, lze předpokládat, že dovozci a distributoři vědí, jaké informace mají být přiloženy k výrobku a dodány v úředním jazyku či úředních jazycích dotyčného členského státu a jaké znaky jednoznačně svědčí o neshodě výrobku nebo o tom, že výrobek již není v souladu s požadavky v oblasti bezpečnosti, které splňoval při svém uvedení na trh. Proto nesmějí dodávat strojní zařízení, o nichž na základě dostupných informací a jakožto podnikatelské subjekty vědí nebo měli vědět, že nejsou v souladu s použitelnými právními požadavky.

52. Z obecné povinnosti řádné péče, která se vztahuje na distributora nebo na dovozce, mohou rovněž vyplývat konkrétnější povinnosti ve vztahu k určitým kategoriím citlivých výrobků při jejich skladování nebo přepravě.

53. Mám jisté výhrady k ustanovením vnitrostátního práva, z nichž vyplývá odpovědnost dovozce nebo distributora v případech, kdy se nemohl spolehnout na pravdivost prohlášení o shodě. Ustanovení s takovýmto dosahem v sobě zahrnují nebezpečí, že dojde k porušení dvojího omezení, které jsem definoval v bodech 48 a 49 výše, protože buď obsahují skrytou povinnost přezkoumání souladu strojního zařízení se základními požadavky, anebo rozšiřují odpovědnost, která na základě směrnice 98/37 náleží výrobci, i na subjekty činné v pozdějších fázích distribučního řetězce. V obou případech by v rozporu s hlavním cílem uvedené směrnice mohly vyvstat překážky volnému pohybu strojních zařízení.

54. Konečně podotýkám, že za současného stavu realizace vnitřního trhu již nemůže vnitrostátní právní předpis v případě povinností spolupráce či řádné péče rozlišovat podle toho, zda se jedná o subjekt dovážející strojní zařízení z jiného členského státu nebo o subjekt činný v jiné fázi distribučního řetězce. Zejména v případě velkých zařízení se již rozsah distribučních sítí neshoduje s územním vymezením členských států.

V – Závěry

55. Na základě výše uvedeného navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Korkein oikeus odpověděl následovně:

„1) Ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/37/ES ze dne 22. června 1998 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se strojních zařízení brání použití vnitrostátních právních předpisů, podle kterých:

— musí dovozce nebo distributor strojního zařízení opatřeného označením CE a ES prohlášením o shodě dbát na to, aby toto strojní zařízení splňovalo základní požadavky stanovené v uvedené směrnici;

— musí dovozce nebo distributor strojního zařízení splnit povinnosti, které na základě uvedené směrnice přísluší výrobci strojního zařízení.

2) Ustanovení směrnice 98/37 naopak nebrání použití vnitrostátních právních předpisů, které dovozci nebo distributorovi pod hrozbou vzniku občansko-právní nebo trestněprávní odpovědnosti ukládají:

— zajistit, aby strojní zařízení bylo opatřeno označením CE;

— zajistit, aby postup pro posouzení shody byl proveden výrobcem nebo jeho zplnomocněným zástupcem;

— opatřit si podepsané ES prohlášení o shodě a zajistit, aby se skutečně týkalo dotčeného modelu strojního zařízení a obsahovalo požadované související informace;

— zajistit, aby ke strojnímu zařízení bylo přiloženo ES prohlášení o shodě.

3) V případech, kdy strojní zařízení při svém dovozu není opatřeno ES prohlášením o shodě v některém z jazyků státu, kde bude strojní zařízení užíváno, pak z povinnosti odborné péče, která přísluší dovozci nebo distributorovi, vyplývá, že tuto povinnost musí splnit osoba, která uvádí strojní zařízení do dotyčné jazykové oblasti. To případně platí i pro návod k používání.

4) Ustanovení směrnice 98/37 v zásadě také nebrání vzniku odpovědnosti dovozce nebo distributora, jestliže věděl nebo měl vědět, že strojní zařízení není v souladu s použitelnými základními požadavky, pokud ovšem takto požadovaná povinnost péče zároveň neznamená, že má i povinnost sám přezkoumat soulad strojního zařízení s těmito základními požadavky, či další povinnosti, které podle uvedené směrnice příslušejí výrobci."